

Ἐγὼ εἶμαι ἐνοῦ ψαῤ᾽ παιδί (συρτός).

Ἐγὼ εἶμαι ἐνοῦ ψαῤ᾽ παιδί,
 ποῦ μ' ἀγαπούσανε πολὺ
 καὶ τοῦ ψαῤ᾽ τ' ἀγγόνι
 ποῦ μὲ ἀγαποῦσαν ὅλοι.

5 Πέρνω τὸ πλεγματάκι μου,
 καὺμὸ πῶχ' τ' ἀχειλάκι μου
 καὶ πάγω νὰ ψαρέψω,
 μαῦρα μάτια νὰ διαλέξω.

10 Ρίχνω τὸ πλεγματάκι μου,
 καὺμὸ πῶχ' τ' ἀχειλάκι μου
 καὶ βγάζω ἕνα ψαράκι

καὶ στήν τύχη μου λαβράκι,
 κ' ἔσχισα τὴν κοιλίτσα του,
 καὺμὸ πῶχ' ἡ καρδίτσα του

15 καὶ βγάζω τρεῖς σαρδέλες
 τρεῖς Πιβατιανές κοπέλλες.
 Ἡ μιὰ ἦταν ἀπ' τὸν Γαλατᾶ,
 βαστᾶ τὸν νοῦ της δυνατὰ
 κ' ἡ ἄλλ' ἀπ' τὸ Νιχώρι

10 τοῦ παπᾶ Γιωργάκ' ἡ κόρη.

Ἡ τρίτη ἡ μικρότερη,
 ἀπ' ὅλες ἐμορφώτερη
 ἦταν ἀπὸ τὴν Πόλη,

20 ποῦ τὴν ἀγαποῦνε ὅλοι
 καὶ τὴν ἀγάπησα καὶ γὼ
 μὰ νὰ τὴν πάρω δὲν μπορῶ,
 τὸ σπίτι της δὲν ξέρω
 ποῦ νὰ πάγω, νὰ τὴν εὔρω.

Πῆρα τὸ δρόμο τὸ δρομί,
 25 καρυοφαλιά μου φουντουτή,
 ὠργὸ τὸ μονοπάτι,
 βάσανα πῶχ' ἡ ἀγάπη.

Τὸ μονοπάτι μ' ἔβγαλε

στὴν κόρη ποῦ μὲ τρέλλανε,

30 στῆς Ἀγαπῶς τὴν πόρτα
 σὰν νὰ πάγαινα καὶ πρῶτα,
 καὶ στὶς γειτόνισες ρωτῶ,
 ποῦ εἶν' ἡ κόρη π' ἀγαπῶ ;

— Ἐπάνω εἶναι καὶ κοιμᾶται

35 γιὰ τὰ σένα συλλογᾶται.

237

Ἐπιβάτες.

r. 67

Θέλω νὰ πεθάνω ψέματα κι' ὁ Χάρος νὰ κοιμᾶται

κ' ὕστερις νὰ σηκωθῶ νὰ διῶ ποιὸς μὲ λυπᾶται.

«Βλέπω τὴν μάννα στὸ χορό, τὴν ἀδελφή στὴν κούνια,

βλέπω καὶ τὴν ἀγάπη μου στὰ μαῦρα φορεμένη».

237

Ἐπιβάτες.

Θέλω νὰ πεθάνω ψέματα κι' ὁ Χάρος νὰ κοιμᾶται

κ' ὕστερις νὰ σηκωθῶ νὰ διῶ ποιὸς μὲ λυπᾶται.

«Βλέπω τὴν μάννα στὸ χορό, τὴν ἀδελφή στὴν κούνια,

βλέπω καὶ τὴν ἀγάπη μου στὰ μαῦρα φορεμένη».

- 1 Στὸν Ἄδη θὰ κατέβω καὶ στὸν Παράδεισο
τὸν Χάρο ν' ἀνταμώσω δυὸ λόγια νὰ τὸν πῶ,
«Χάρε μ', χάρισέ με σαῖτες κοφτερές
νὰ πὰ νὰ σαῖτέψω δυὸ τρεῖς μελαχροινές,
5 πῶχουν στὸ χεῖλι βάμμα, στὸ μάγουλο ἐλιές
κι' ἀνάμεσα στὸ στηθος ἔχουν πορτοκαλιές,
ποὺ φκιάνουν πορτοκάλια τὸν χρόνον δυὸ φορὲς
τὰ χαίρονται οἱ νέοι κ' οἱ ὁμορφοκοπελλιές.»

283

Σηλυβριά

Πότε θὰ κάνουμε πανιά, νὰ κάτσω στὸ τιμόνι,
νὰ δῶ τῆς Πόλης τὰ βουνά, νὰ μὲ διαβοῦν οἱ πόνοι.
Ἔλα γιαλὸ μ', ἔλα γιαλὸ μ', Πιβατιανὴ κοπέλλα,
ἔλα γιαλὸ μ', ἔλα γιαλὸ μ', Πιβατιανὴ κερά.

ΓΝΩΜΙΚΑ ΚΑΙ ΣΥΜΒΟΥΛΕΣ

385

Ἐπιβάτες.

Χασάπικο.

c.222

- 1 Πιάστε κορίτσια τὸ χορό, δὲ θὰ σὰς ἀφίν' ἡ πεθερὰ
τώρα ποὺ χεῖτε τὸν καιρὸ νὰ πᾶτε στὴν ἀποκρηά.
κι' αὐριο θὰ παντρευτῇτε —Τοὺς ἄντρους τοὺς μεθοῦμε
καὶ στὰ βάσανα θὰ μπῆτε. καὶ τοὺς ἀποκοιμίζμε,
5 Δὲ θὰ σὰς ἀφίν' οἱ ἄντροι σας 15 καὶ τὰ παιδιὰ τὰ δέρνουμε
νὰ πᾶτε στίς μαννάδες σας, καὶ στὸ σχολεῖο τὰ στέλνουμε,
δὲ θὰ σὰς ἀφίνουν τὰ παιδιὰ καὶ τὴν κακιά τὴν πεθερὰ
νὰ πᾶτε σ' ἄλλη γειτονιά, τὴν ἀφίνμε πάντα νησιτικιά,
δὲ θὰ σὰς ἀφίν' ὁ πεθερός, καὶ τὸν κακὸ τὸν πεθερὸ
10 νὰ πᾶτε ὅπου εἶναι ὁ χορός, 20 τὸν κλίνμε μέσ' τὸ μαγερεῖο.

429

Ἐπιβάτες

Ἔνα Σάββατο βράδυ μὲ διώξαν οἱ γονοὶ μου, c.261-2
φεύγω κλαίγωντας μὲ δάκρυα φορτωμένος,
βρίσκω ἕνα δεντρί τὰ ἀνθη φορτωμένο.

262

«Δέξε με δεντρί μ', ἐμένα καὶ τὸ ἄλογό μ'».

- 5—Νὰ ἡ ρίζα μου καὶ δέσε τ' ἄλογό σου,
νὰ καὶ τὰ κλωνιά μ' καὶ βάλε τ' ἄρματά σου,
νὰ καὶ ὁ ἴσκιος μου καὶ πέσε ἀπατός σου,
καὶ αὐριο πρῶι τὸ δίκιο μου τὸ θέλω.
Χίλια τ' ἄλογο σ' καὶ χίλια τ' ἄρματά σου
10 καὶ ἀπὸ τοῦ λόγου σ' ἀμέτρητα τὰ θέλω.
—Ἄκουσε Θεέ μ' καὶ γῆς μὴν ὑπομένεις
ὥς καὶ τὸ δεντρί τὸ δίκιο του τὸ θέλει.

— Ρόδα ἄνθια γὰρ φυτεύω
καὶ φιλόβασιλό.

5—Μὴ φυτεύεις ρόδα ἄνθια

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ
ΤΣΑΚΗΛΙΟΥ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΑΘΥΡΩΝ

7. 'Η γκλανή.

(Συρτός)

Τί μ' εἶπες καὶ δὲν τό καμα, Γαλανή, Γαλατιανή,
τί μ' εἶπες κι εἶπα ὄχι, Γαλανή, τράβα σπαθί,
καὶ μ' ἔχεις καὶ μὲ τυραγνεῖς, Γαλανή, Πουβατιανή,
σάν τὸ πουλὶ στὸ βρόχι, Γαλανή, εἶσαι καὶ ξαθὴ.

Ἀναστενάζω βγαίνι ἀχνός, Γαλανή, Σηλυβρινή,
καὶ μέσα μ' βράζ' ὁ πόνος, Γαλανή, ποῦ σέ πονεῖ;
κι ἀπ τὸν καιρὸ ποῦ σ' ἀγαπῶ, Γαλανή, Λαγοθηριανή,
ἐπέρασ' ἕνας χρόνος, Γαλανή, βγάνε φωνή.

Τὸ ἄχ εἶναι τὸ κέρδος μου, Γαλανή, σκύλα Μετρηνή,
τὸ βάχ ἢ πλερωμὴ μου, Γαλανή, πῶς θανιαντᾶς;
καὶ μὲ τ' ἀναστενάγματα, Γαλανή, Ἀρισιανή,
θὰ ἐβγη καὶ ἡ ψυχὴ μου, Γαλανή, δὲν μ' ἀπαντᾶς;

Ἀπὸ τὰ καταφρόνια σου, Γαλανή, ἀπ τὴ Μεσηνή,
καὶ τὴν δροπὴ τοῦ κόσμου, Γαλανή, πῶς νὰ στὸ πῶ;
θὰ βγάνω τὸ μαχαίρι μου, Γαλανή, σκύλα Ξαστερνή,
νὰ σκοτωθῶ ἀτόξ' μου, Γαλανή, κόμα σ' ἀγαπῶ.

21. Παινέματα χωριῶν

Ἡ Καλλικράτεια χι ξύγαλο, κι' ὁ Τσεκμετζές τὰ ψάρια,
κι οἱ Φανασάκρες θερμασιά, ποῦ τρώει τὰ παλληκάρια.
Ἀρισιανή μου Παναγιά, καὶ Γαρδιανή μου χάρη,
φυλάξτε τὴν ἀγάπη μου, ἄλλος νὰ μὴ τὴν πάρη.
Τὸ Ξάστερο εἶναι κατηφές, καὶ οἱ Γιαλοὺς ἀτλάζι,
καὶ τὸ καημένο Κονομιὸ κλαίει κι ἀναστενάζει.
Σηλυβρινή μου Παναγιά, Πουβατιανὴ εἰκόνα,
καὶ Ξαστερνή κρὺο νερό, ποῦ πίνουν τὸ χειμῶνα.

Λεμόνια, πορτοκάλια καὶ μῆλα χιώτικα,
τὰ τρῶνε τὰ κορίτσια τὰ Τσακλιιώτικα.
Χόρεψε Στραντζιώτικα, πῆδα Καρατζιώτικα,
Σεῖσαι καὶ τὸν σου, σάν Μπελιγραδιώτισσα.

Κλειώτης Χουρτουλίδης:

«Θρακικὰ» τ. I A.

1939 α.305

α. 313-4

4. Τὰ κορίτσια κι ὁ Δεσπότης.

v. 308

Τὰ Πληβατιανὰ¹⁾ κορίτσια γράψανε ἀναφορά,
 καὶ τὴ στείλαν στὸ δεσπότη, καὶ γυρέψαν παντρειά.
 Κι ὁ δεσπότης μας τὰ εἶπε :— Λάβετε ὑπομονή,
 νὰ ρωτήξω, νὰ ξετάξω ποῦ εἶναι οἱ καλοὶ γαῖθοι.
 Κάτω στὸ Μπαλοῦκ παζάρι, στὰ μεγάλα μαγαζιά,
 εἶναι τρία παληκάρια, τρία ὁμορφα παιδιά.
 Τὸ νὰ παίζει τὴ λαγούτα, τ' ἄλλο παίζει τὰ βιολιά,
 τ' ἄλλο κάμνει σαραφλήκι, μὲ τὰ κάλπικα φλουριά,

(Τὸ τραγουδοῦσαν, ὅταν ἔφευγε κανένα κορίτσι, δηλαδή ὅταν ἐγίνετο ἐκουσία ἀπαγωγὴ κόρης, ἐπειδὴ οἱ γονεῖς δὲν καταδέχονταν τὸν ἐκλεκτὸν τῆς. Τὸ δὲ ὄνομα τοῦ χωριοῦ ἄλλαζε κατὰ τὰς περιστάσεις, ὥστε νὰ ἐφαρμόζεται εἰς ὅλα τὰ γύρω χωριά).

5. Τραγούδι τῆς κούνιας.

Ἐλάτε Τσακηλιώτισσες μαζί νὰ κουνηθοῦμε,
 νὰ κάμουμε «ὄξω καρδιά» καὶ νὰ ξελαφρωθοῦμε.
 Ὁ ἥλιος βασιλεύει καὶ ἡ πούλια χάνεται,
 καὶ σεῖς παληκοράκια, μὴ μᾶς ξεχάνετε.

Ἀγάπησα νὰ χῶ ζωὴ, μὰ γὼ ζωὴ δὲν ἔχω.
 Σὰν κλῆμα μὲ κλαδεύουνε καὶ κλαδεμὸ δὲν ἔχω.
 Σαράντα κληματοσίδες ἀπαναπανωτές,
 σὰν μ' ἀγαπᾶς πουλί μου γιατί δὲ μὲ τὸ λές ;

Πῶς νὰ στὸ πῶ ψυχίτσα μου, πῶς γιὰτὰ σένα λυώνω,
 κι' ἔχω στὰ στήθεια μου φωτιά, καὶ στὴν καρδιά μου πόνο.
 Ἐσύ εἶσαι ἡ αἰτία, π κοντεύω νὰ χαθῶ,
 καὶ τὸν ἀπάνω κόσμον νὰ τόνε στερευθῶ.

Πόσες φορὲς σ' ἀντάμωσα καὶ θέλησα νὰ κρίνω,
 μὰ μὲ ξεραίνειτ' ὁ λαιμὸς καὶ ξεροκαταπίνω.
 Τὰ μάτια σου τὰ μαῦρα καὶ ἡ γλυκεῖά φωνή,
 μὲ κάμαν νὰ σὲ γίνω σκλάβα παντοτεινὴ

1) Ἐξ Ἐπιβατῶν.

Ε' Ἕλληνες, ἀνδρειωμένοι, Γίγαντες.*20. Τὸ μνημα τοῦ Ἑλληνα.*

Στς Πόλιν τὸ Μπογάζ, ἀπ' τς Ἀνατολῆς τὸ μέρος, κοδὰ στὸ Μπεϊκος, ἀπάν σ' ἓνα δεπὲ εἶν ἓνας τεκὲς μ' ἓνα δερβίς. Ἐχί κι' ἓνα περβόλι καὶ μέσα γλέψ ἓνα μνημα στρωμένο μὲ πλάκες, ἴσα με τέσσερα μέτρα μακρὺ. Εἶνε τὸ μνημα τοῦ Ἑλληνα. Τέτοια μεγάλα μνηματα μὲ κόκκαλα θεριοκαμένα, ἠύρανε καὶ ὁδὰς ἔσκαψαν στὴν Ἀγία Γαλατιανή γιὰ νὰ βροῦνε γρόσια. (Φ. Ι.)

ΣΤ' Ἀρχαῖα κίρια καὶ μάρμαρα.*21. Ἡ Ὀλόρτ ἢ πέτρα.*

Παγαίνονα στς Μέτρες, ἀπ' τὸ δρόμο τς Παναγιάς, κατὰ τὸ Ἀλυσάνι μεριά, κοδὰ στὰ Γιόλια, εἶνε ἡ Ὀλόρτ ἢ Πέτρα καὶ παρκατ' ἓνα πετροβολιό. Ἐδῶ λένε πάλαιψ' ἓνας καλόγερος μ' ἓνα Δοῦρκο καὶ σκοτώθηκε καὶ οἱ δύο. Τὸ Δοῦρκο τὸν ἔθαψαν ἐδῶ πγ εἶνε ἡ Ὀλόρτ ἢ Πέτρα, καὶ τὸ καλόγερο ἐκεῖ πγ εἶνε τὸ πετροβολιό. Ἰσαμε τὰ τώρα, ὅποιος Τοῦρκος περάσ' ἀπὸ κεῖ, θὰ πάρ νὰ ρίξ καὶ μιὰ πέτρα στὸ πετροβολιό. (Α. Χ.)

22. Τὸ Τσεκμετζελιώτικο τὸ γιοφύρι.

Τὸ Τσεκμετζελιώτικο τὸ γιοφύρι τὸ καμ ἓνας παπᾶς. Δὲ ξέρω τί ἔκαμε καὶ θάλα τονε κρεμάσ-νε. Γύρεψ ἀπ' τὸ βασιλεῖ νὰ τονε χαρὶς τὴ ζωὴ τ καὶ νὰ κάμ ἐκεῖνο τὸ γιοφύρι. Καὶ τὸ δαλιάνι ἐκεῖνος τὸ καμε, γιὰ νὰ μὴ ἔαρ τὸ νερὸ τὸ γιοφύρι. Ὑσταρα τὸ ζάπωσαν οἱ Τοῦρκι. Ἀμὰ στὰ ὕστερνα χρεώθηκαν κι ἐκεῖνι καὶ τὸ ἓνα μερίδιο τὸ πούλισανε στὸ Χατζή Μαρδυρὸς τὸν Ἀρμένι. (Β. Ι.)

Ζ' Ὁ Χριστὸς καὶ τὰ πάθη του.*23. Τὸ γαδούρι κι' ὁ Χριστός.*

Ὁ Χριστὸς ἀνέβκε στὸ γαδούρι κρασμένος καὶ πῆγε στ Ἱερουσαλήμ νὰ τονε σταυρώσ-νε. Ἀπὸ τότε εὐλόγησε τὸ γαδούρι νὰ ἔχῃ ὑπομονὴ καὶ τὸ μαῦρο σταυρὸ στ ράχι ἀπ τὸ σβέρκο ὡς τὴν οὐρὰ τ κι ἀπ τὴ δεξιὰ τὴ βλάτ ἴσαμε τ ζερβιά. (Κ. Τ.)

24. Οἱ Καταβέλι.

Ὁ κατσιβελος ἔκαμε τὰ καρφιά π κάρφωσανε τὸ Χριστὸ οἱ Ὀβριγοί, ἀπὰ στὸ σταυρὸ. Τονε παράγγιλανε νὰ κάμ τρία, κι ἐκεῖνος ἀπὸ

ὀχθρητὰ ἔκαμε πέδε. Γιαταυτό ἔχι ὀργή ἀπάν τ, καὶ δέ βορ ν ἀπο-
χτήσ σπὶτ ν ἀπαγιάσ. (Κ. Τ.)

Η' "Αγιοι.

25. Ὁ Ἄη Λάζαρος

Ὁ Ἄη Λάζαρος, σὰν ἀναστήθηκε κι ὕσταρα δὲ γέλαγε τ ἀχείλι τ.
Μόνε μιὰ μέρα σὰν εἶδε μιὰ γριά νὰ κλέφτ ἓνα κμάρ, γέλασε καὶ
γ εἶπε: «Τὸ χῶμα κλέφτ τὸ χῶμα». (Ε Χ.)

26. Συμεὼν ὁ Στυλῖτς.

Ὁδε παρουσιάσκε στ Σύνοδο ὁ Ἄρειος καὶ δὲ βαρᾶδεχδανε τν
Ἄγια Τριάδα γιατί ἔλεγε «Πῶς τρία πρόσωπα εἶνε ἓνα;» σκώθηκε
ὁ Ἄγιος Συμεώνις μ ἓνα τοῦβλο στὸ χέρ, καὶ γ εἶπε: «Κι' αὐτὸ ἓνα
εἶνε, ἅμα εἶνε τρία». Ἐκεῖ π τό λεγε βγήκε μιὰ φλόγ ἀπ' τὸ τοῦβλο
σὰ πὰν, χύθηκε τὸ νερὸ σὰ κάτ, καὶ μέσ στ φουχτα τ ἀπόμκε μόνε
τὸ χῶμα. (Κ. Ι.)

27. Ἡ Παναγία καὶ οἱ Τσέτες.

Ὁδε βγήκανε στὸ Βαλκανικὸ τὸ βόλεμο οἱ τσέτες στὸ Κονομιό
κι' ἔσφαξαν τὸ γόσμο, ἓνα ἄλλο ταβοῦρ τράβξε μὲ τς βάρκες νὰ
βγῇ στς Πουβάτες. Ἐγλεπαν ἡροστά τς ἓνα βαῖρ, καὶ μιὰ γιναῖκα π τς
ἔλεγε νὰ τραβχοῦνε πίσω. Ἀναγάσκανε νὰ πὰ νὰ βγοῦνε κι ἐκεῖνι
στὸ Κονομιό, καὶ νὰ ρτνε πεζῇ. Ὅσο νὰ ρτνε, πρόφταξε διαταγὴ νὰ
μὴ σφάζνε καὶ γλίτωσαμε. Ὑσταρα σὰν ἦρτανε στν ἐκκλησιά καὶ
εἶδανε τν ἀεικὸνα τς Παναγίας, μᾶς ἔλεγαν πολὺ ἔμοιαζε μὲ τὴ γι-
ναῖκα π τς ἔκαμνε νόημα νὰ τραβχοῦνε πίσω Ἀπὸ κεῖ κατάλα-
βαμε ποιὸς μᾶς γλίτωσε. (Α. Χ.)

28. Τὸ Περιστέρ τς Παναγίας.

Μιὰ βολὰ ἀρρώστια πολὺ βαριά. Μ ἔβαναν ἓνα μαξλάρ κοδὰ
στὸ παραθύρ ἀπὰ στὸ σιδίρ. Τρία μερόνυχτα ἤμνα ἄλαλος κι ἄφα-
νος. Ἦρτα τ πεθαμοῦ. Αὐγίτσα, θαρρῶ τὸ γλέπ ἀκόμα, κατέβκι ἓνα
ἄσπρο περιστέρ καὶ τσίβσε τ κούτρα μ. Τρεῖς κόβ γαῖμα ἔσταξε κι
ἄνιξα τὰ μάτια μ.

—Δόξα σοι Παναγία μ, εἶπα καὶ γύρσα στὸ καλό.

Κι ἀκόμ μιὰ βολὰ τὸ ἴδιο γένικε μὲ τὸ γιό μ, π πλευριτώθηκε
καὶ τὸν ἀποφάσσανε οἱ γιατροί, Τονε φύλαγαμε νὰ τελειώσ' κι ἀνα-
ψαμε τς Παναγίας τ καθήλα. Πάλε κατέβκε τὸ περιστέρ καὶ τονε
γλίτωσε. Ἀπὰ στὸ μαξλάρ τ εἶδαμε τρεῖς κόβ γαῖμα. (Χ. Τ.)